

Наше Слово

PIK LXVII № 24 (3383) ВАРШАВА, 12 ЧЕРВНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

54-й Дитячий фестиваль української культури в Ельблонзі

«Це символ того, що ми не здамося»

В Ельблонзі у театрі ім. А. Севрука 21–22 травня відбувся черговий Дитячий фестиваль української культури, організований місцевим відділом Об'єднання українців у Польщі (ОУП).

▲ Спільне виконання гімну України

У заході взяло участь понад триста молодих виконавців з українських шкіл та пунктів навчання української мови у північній Польщі. Серед артистів були й молоді громадяни України, яких війна вигнала з рідних домівок. Виконавці представили безліч пісень, танці, казки, вірші, мистецькі монтажні тощо.

Театральна група «Джерельце» з Білого Бору презентувала уривок вистави «Наймичка» на основі поеми Тараса Шевченка. Першого дня фестивалю відбувся концерт «Артисти – дітям», де свою майстерність показали актори театру ім. А. Севрука, артисти з України та члени чоловічого хору «Журавлі». Під час заходу збиралися пожертви на під-

тримку України в межах офіційної акції ОУП. Поверненню фестивалю після пандемійної перерви тішився, зокрема, голова Ельблонзького відділу ОУП Степан Дембіцький. Він переконаний: цього річчя едіція особлива тим, що дає можливість вийти на сцену, крім нацменшинних учнів, і біженцям. «Тут вони згуртовані і спільно готувалися до виступів. А це може бути певною формою боротьби із пережитою травмою», – підкреслив Степан Дембіцький. На його думку, такі творчі відносини мають значну цінність для обох сторін. Він також переконаний, що для молодих українців з Польщі виступ у достойній будівлі театру є своєрідною винагородою за працю з вивчення рідної мови.

Директор театру Мірослав Седлер згадує: колись побачив, як фестиваль ледве вміщує сусідній будинок культури. Тож запропонував тодішній очільниці місцевого ОУП Ірині Будзинській свою сцену. На ній захід вперше відбувся у 2004 році.

Серед цінностей фестивалю директор називає інтеграцію молодих українців. «Важливою є підтримка культури. Бачу тут маленьких дітей, чий батьки також виступали на нашій сцені. Тож ця традиція передається з покоління у покоління», – відзначив Мірослав Седлер. Він сам багато років сприяє театральній співпраці з партнерами в Україні, яких з виставами запрошував до Ельблонга. Така співпраця, на його думку, дозволяє сусідам глянути на себе інакше, ніж через призму трагічного історичного минулого. «Історична політика завжди показує минуле і складні моменти, але не показує майбутнього. Не показує того, що поляки та українці можуть разом працювати і творити прекрасні речі», – сказав директор. Він пригадав також, що другого дня фестивалю завжди ставили якусь українську виставу. Але до цієї традиції повернувся згодом, але не показує майбутнього. Не показує того, що поляки та українці можуть разом працювати і творити прекрасні речі», – сказав директор. Він пригадав також, що другого дня фестивалю завжди ставили якусь українську виставу. Але до цієї традиції повернувся згодом, але не показує майбутнього. Не показує того, що поляки та українці можуть разом працювати і творити прекрасні речі», – сказав директор.

підтримки України. На цей момент зібрали близько 27 тис. злотих і вирішують, на яку ціль їх передати. Оцінюючи сам фестиваль, директор підкреслив, що його особистою метою було дати можливість молодим українським виконавцям відчувати магію справжньої сцени. «Коли на ній стоїш у світлі рефлексорів, то можеш відчувати свою силу та можливість. І я хотів, щоб діти саме це відчули», – підсумував директор Мірослав Седлер.

В команді організаторів працює й заступник голови Ельблонзького відділу ОУП Мірослав Притула. Він підкреслює, що через перерву побоювалися неможливості повернення до фестивалю у його традиційному масштабі. «Ми відчували, що світ як дорослих, так й дітей, шкіл, пунктів навчання української мови не вийде з пандемії не ушкодженим», – відзначив Мірослав Притула. Тож організатори були певні, що слід провести фестиваль, щойно для цього з'являться формальні можливості. Крім того, з боку театру, міста та інших установ була гарантована підтримка. «Коли московська орда напала на Україну, ми зрозуміли, що цей фестиваль має бути й символом того, що ми не здамося», – каже Мірослав Притула. Організатори також розуміли, що відразу мають залучати до нього біженців.

Ельблонзький староста Мацей Романовський, владика Аркадій Трохановський, директорка відділення освіти міського управління в Ельблонзі Малгожата Совіцька, консул України в Гданську Олександр Плодистий, голова ОУП Мірослав Скірка, віцемаршалок Мирон Сич

ПОДІЇ

▲ Танцювальна група з української школи в Білому Борі

Продовження з 1 сторінки

Тож серед молодих артистів з'явилося понад сорок громадян України, а наскрізною темою гала-концерту стала єдність. Вона була відчутна й першого дня під час концерту «Артисти — дітям», з яким хотіли звернутися й до польського глядача. Мирослав Притула підкреслює, що надбанням цього заходу, напевно, є те, що місцеві українці не анонімні і беруть активну участь не лише у справах суто української куль-

▲ Корнелія Маркушевська та Амелія Куштала

тури. Ельблонзьке ОУП багато років є партнером самоврядних структур та місцевих польських організацій у різних проєктах. Тож у часи війни могло допомогати перекладачами та брати участь у вирішенні конкретних проблем біженців. Варто зауважити, що частина з них вже в березні була залучена до оргкомітету фестивалю. А це свід-

чить, що вони доволі активні і шукають контакту. «Тому вважаю, що не слід вживати категорії «ми» і «вони». Ми всі заодно. Наші брати з України тут мають віднайти власне місце з-поміж своїх. Ми повинні їх не повчати, а просто бути братами», — відзначив Мирослав Притула. Він переконаний, що нині українська громада в Польщі може віддячити Україні за всі роки, коли можна було їздити туди на екскурсії, відвідувати культурні та освітні заходи, запрошувати артистів до Польщі. Організатори вважають, що місцевим українцям слід діяти рішуче і професійно. «Фестиваль — це такий агрегат, де змінюємо все, що кульгає, заправляємо бензином і рушаємо в дальшу дорогу», — підсумував Мирослав Притула.

Попри те що фестиваль, за задумом, є втіленням дитячої творчої життєрадісності, натяки на війну постійно з'являлися як у виступах учасників, так і в словах офіційних гостей. У вітальному листі президент Ельблонга Вітольд Врублевський зауважив, що фестиваль репрезентує культуру українців, яку ті прагнуть передавати наступним поколінням. Він вказав на його особливість — присутність молодих артистів з України. «Тому нині фестиваль має також додати сил, зміцнити і об'єднати. Наразі він особливо стає фестивалем національної гордості, патріотизму та солідарності», — написав президент Ельблонга, згадуючи про підтримку України та українців з боку мешканців міста та регіону. До учасників звернув-

ся також ієрарх Ольштинсько-Гданської єпархії УГКЦ владика Аркадій Трохановський, який підкреслив, що усмінені обличчя є найбільшою радістю і натхненням. Присутність дітей на сцені демонструє також живучість культури, яка є носієм цінностей українського народу. «У пісні ми передавали правду про наше життя і історію. Нехай так буде і надалі, бо ніхто не має права стерти з карти світу Україну та український народ», — підкреслив владика, який фестиваль відвідав вперше.

Так само вперше потрапив сюди й консул України в Гданську Олександр Плодистий. Він висловив сподівання, що захід вперше і востаннє мінає в часи війни, коли в Україні гинуть діти. Та, на переконання дипломата, попри цю трагедію «пісня має лунати і мистецтво має жити». «Щиро прагну, щоб на цьому фестивалі відкрилися нові таланти, щоб люди відчували задоволення від свого виступу і від почутого та побаченого», — сказав консул. Віцемаршалок Вармінсько-Мазурського воєводства Мирон Сич, зі свого боку, передав слова подяки усім теперішнім і колишнім організаторам одного з найважливіших українських заходів. Від подякував також усім, хто різним чином допомагає Україні.

Вітання передав і староста Ельблонзького повіту Мацей Романовський, який зауважив, що це самоврядування постійно підтримує українські заходи, а останнім часом прийняло 400 біженців з України. До учасників фестивалю звернувся й голова ОУП Мирослав Скірка. Він зауважив, що нині слова «Слава Україні!» звучать у всьому світі — в польському Сеймі, американському парламенті та структурах Європейського Союзу. «Це тому, що Україна прославляється своїм подвигом», — сказав Мирослав Скірка. Він зауважив, що 24 лютого почався переломний момент у світовій історії, і в польсько-українських відносинах також. «Ми знаємо, що нині кожен польський танк чи карабін, який використовує українська армія, боронить Польщу та Україну. Це наша спільна велика боротьба заради того, щоб російський шовіністичний імперіалізм не знищив світ», — сказав Мирослав Скірка. Він також додав, що наразі випав історичний шанс виправити найбільшу помилку Богдана Хмельницького, якою було повернення України до росії. За словами голови, тепер є можливість, за допомогою поляків, повернути Україну назад до Європи. ■

Григорій СПОДАРИК

Фото автора статті

▲ «Сузір'ячко» з Ольштина

Українець із Тшеб'ятова став чемпіоном Польщі

Григорій Патра виграв чемпіонат Польщі з MMA Full Contact. Він двічі переміг вимогливих суперників у бойових мистецтвах, що і дозволило йому стати на п'єдестал.

— До змагань я готувався довго — тренуюся вже близько чотирьох років. Останні вісім тижнів було приблизно 10 занять на тиждень, рано й увечері. Це так зване кондиційне тренування: на витривалість, спаринг, силова та технічна підготовка. Перед змаганнями воно ще більш вимогливе. Треба витратити на це багато часу, вкласти все своє серце. Я показав характер і переміг, — каже Григорій Патра.

Його спортивна історія почалася тоді, коли друг привів хлопця на тренінг, що відбувався у гаражі в Тшеб'ятові. Потім вони зустрічались уже у спортивному залі у Грифицях. За професією Григорій солдат — зараз він дислокується у Мжежині. Попри те, що самі виїзди на різноманітні змагання дещо заважали в роботі, фізичну форму він покращив саме на полігонах та у спортивних залах клубу, що й призвело до перемоги на чемпіонаті Польщі.

Самі змагання супроводжував, однак, неймовірний стрес.

— Я дуже хвилювався, але мій довірений тренер Пшемислав Столарек стояв поруч і морально мене підтриму-

вав. Я провів два бої. Перший із них — з фаховим спортивним представником Польщі, який також брав участь у чемпіонаті світу. Він мав великий досвід, оскільки був також рекордсменом в

аматорських боях, — розповідає Григорій.

Тож під час змагань потрібно бути дуже сконцентрованим та передбачати кожен крок противника.

Це не перший виграш Григорія Патри: раніше він переміг в аматорській лізі MMA у Познані, потім виграв чемпіонат Польщі «Перший крок», згодом два рази посів третє місце у «Обмеженій старшій формулі», й аж нарешті — переміг на найскладнішому рівні Full Contact. Тому й не дивно, що з MMA (з англ. Mixed martial arts — Змішані бойові мистецтва) Григорій пов'язує своє професійне життя.

— Я радий цьому успіху, але цілюся ще вище. Я хотів би незабаром перейти на професійні бої. Кожен хоче виконувати ту роботу, яку любить, тому у майбутньому я хотів би професійно займатися саме MMA, — каже хлопець.

Найбільше задоволення під час змагань йому приносить адреналін та можливість всебічного розвитку, оскільки в MMA потрібно дбати як про силу і фізичний стан, так і про техніку боротьби. Григорій Патра — це перший українець у Польщі, який переміг у чемпіонаті з MMA Full Contact. Тож бажаємо подальших успіхів! ■

Анна ВІННИЦЬКА

Фото з архіву героя статті

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Пластовий табір у Бескидах

Українська скаутська організація у Польщі Пласт запрошує на щорічний крайовий юнацький табір «Мандри», який відбудеться 7-16 липня на базі Об'єднання польських гарцерів «Насічне» у селі Лютовиська у Бескидах (Підкарпатське воєводство).

«На таборі ми плануємо мандрівку світом — буде цікаво і весело. Ми віртуально відвідаємо кілька країн і трішки познайомимось з їхньою культурою і традиціями», — запрошують пластуни. Вік учасників — 12-18 років. Кількість місць у таборі обмежена.

Подати заявку можна за посиланням, яке знаходиться на фейсбук-сторінці організації (Пласт Польща). У разі інших питань пишiть на електронну пошту: jun.tabir@plast.org.pl.

Додамо, що 28-29 травня в селі Зомб'є на Мазурах відбувся Крайовий пластовий з'їзд, на якому обрали новий провід (керівництво) організації на 2022-2024 роки. Більше про вибори, виклики та плани пластуни у Польщі читайте у наступному номері тижневика.

Благодійний тур бандуристів

Фото з фейсбук-сторінки колективу

Два тижні гастролювала у Польщі з концертами Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г. І. Майбороди. Українські артисти розпочали свій тур 24 травня у Кракові, а завершили — 8 червня у Пшецлаві. Під час гастролей під назвою «О Україно! О рідна ненько» колектив побував також у містах, де проживає українська громада, серед яких — Лігниця, Зелена Гора, Шпротава, Старгард, Познань, Слупськ, Гданськ, Члухів, Лемборк, Тшеб'ятів, Щецінок тощо. Під час концертів організатори збирали гроші на відбудову української культури. Передусім — на реконструкцію знищених театрів, музеїв та опер, від яких подекуди лишилися тільки фундаменти. Своїми концертами українці хотіли також подякувати жителям Польщі за їхню допомогу. «У нас не вистачить слів, аби розповісти, наскільки сильно нас підтримує у ці хвилини польський народ. І хоча пройшло вже безліч заходів, концертів, зібрань на підтримку України у всіх населених пунктах Польщі, майже на всі наші пропозиції приїхати з концертами ми отримали позитивну відповідь», — дякують на своїй фейсбук-сторінці члени музичного колективу. Слід додати, що організаторами чи співорганізаторами багатьох концертів були місцеві гуртки Об'єднання українців у Польщі.

Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г. І. Майбороди була заснована у Києві 1918 року видатним бандуристом Василем Ємцем. У колективі виступають понад сімдесят бандуристів та співаків, до Польщі приїхали близько п'ятдесяти. У репертуарі, окрім українських народних дум, історичних та народних пісень, є також твори світової класики. Капела має ще деякі плани після польської частини турне, проте вони на стадії домовленостей. Імовірно, після Польщі бандуристи виступатимуть у Німеччині та Латвії.

Український благодійний пікнік у польській столиці

5 червня мешканці та гості Варшави мали нагоду взяти участь в Українському благодійному пікніку. У програмі були майстер-класи з ліплення вареників. Звичайно, відбувся теж збір грошей на допомогу Україні. Їх використовують на підтримку волонтерської організації «Янголи Києва». Це група волонтерів та волонтерок, що надають гуманітарну допомогу в найбільш зруйнованих містах України.

Дерева на День матері

26 травня у Варшаві у сквері Тараса Шевченка відбулася акція, приурочена до Дня матері — учасники садили дерева. Подія біля пам'ятника Тарасові Шев-

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України

ченку у Варшаві стала символом вдячності українських жінок польським — за їхню допомогу та підтримку. Захід провела організація «Територія жінок» за підтримки Посольства України у Польщі. З нагоди Дня матері у польській столиці відбулася також маніфестація польських та українських матерів із дітьми.

Крім цього, «Польське радіо 1» в межах акції «Матері — матерям» проводило аукціони. Їх підтримали багато відомих поляків, серед яких — тенісистка Іга Свійонтек, футболіст Роберт Левандовський, композитор і диригент Адам Штаба, перша леді Польщі Агата Корнгаузер-Дуда тощо. Вони подарували незвичайні речі, на які увесь день слухачі радіо могли робити свої ставки. Аукціон провели на підтримку Національної дитячої лікарні в Києві, збрали на ньому понад 54 тисячі злотих.

У Кракові показали прем'єри українського документального кіно

Із 29 травня по 6 червня проходив 62-й Краківський кінофестиваль. На ньому презентували 190 кінострічок з усього світу, а також — національну програму українського фестивалю документального кіно Docudays, який не зміг відбутися в Києві через війну. Тож серед показаних у Кракові стрічок були чотири роботи режисерів з різних куточків України: «Привоз» Єви Нейман, «Між небом та горами» Дмитра Грешка, «Плай» Єви Джішішвілі та «Нескінченність за Флоріаном» Олексія Радинського.

Нагадаємо, що найбільший в Україні Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays мав стартувати у Києві 25 травня. Проте організатори з Польщі запропонували провести його у Кракові. Рішення ухвалили відразу після початку повномасштабної війни.

Польські діти у дитячому садку у Тромбах-Великих біля Гданська ліпили українські вареники

Ідея познайомити дітей з українськими кулінарними традиціями з'явилася у вихователів садка імені Яна Бжехви. Її підхопила польська родина, що прихистила у себе українців — Олену Поровчук та її дітей. Олена — з Рівного, за фахом вона вчителька математики та інформатики. Вона радо погодилася допомогти з організацією події. Розповідала і про кулінарні традиції, і про Україну загалом. Цікаво, що дошкільнята багато що розуміли українською, а один хлопчик в кінці сказав «Дякую».

Після цієї зустрічі родина, в якій мешкає Олена, вирішила активніше допомагати дітям та їхнім матерям, яких у Тромбах-Великих багато. Понад п'ятдесят із них живуть у домі прочанина при місцевій римо-католицькій парафії. Полька й українка зустрілися з ними і вирішили разом із подругами проводити з дітьми різного віку ігри, заняття з малювання, кулінарії, майстер-класи тощо. Вони домовилися про співпра-

цю з місцевими гарцерами, тренерами спортивних секцій з футболу, тенісу та кінного спорту. Усі вони погодилися прийняти українських дітей у гуртки безкоштовно. Можливо, у майбутньому тут з'явиться навіть пластовий осередок.

Допомагає українцям місцевий римо-католицький парох Болеслав Антонюв. Гмінна влада виділила кошти, аби забезпечити посаду психолога у школах гміни. Цим зараз займається українка з Рівного Аліна Мелешук. Дякуємо всім, хто працює на своєму місці для ближнього і для України у цей драматичний і водночас героїчний час.

Сергій ПОРОВЧУК
Фото — Віталій Поровчук

Змінилися правила безоплатного проїзду для українців

З 1 червня вступають у дію нові правила безоплатного проїзду залізницею для біженців з України. Із цього дня вони можуть безкоштовно користуватись залізничним транспортом тільки на окремих напрямках, а саме з та до міст Холм, Дорогуськ, Люблін, Грубешів, Перемишль, Загір'я, Ярослав та Ряшів. Інші правила залишаються незмінними — безоплатні квитки доступні для дітей, людей віком від 60 років та людей з інвалідністю.

Щоб отримати квиток, необхідно подати документи, що підтверджують особу та дату перетину кордону після 24 лютого цього року. Це можна зробити у касах або у провідника в поїзді.

Також з 1 червня частина польських міст скасувала безплатний проїзд у громадському транспорті для громадян України, що були змушені переїхати до Польщі після 24 лютого. Платним він став у Варшаві, Кракові, Ольштині, Лодзі. Натомість Вроцлав, Познань, Люблін, Торунь та Кельці продовжили безкоштовний проїзд до 30 червня.

Окрім цього, тепер українцям треба платити за користування платними дорогами в Польщі. Виняток — транспорт з гуманітарною допомогою. Незалежно від країни реєстрації, водії цих автомобілів звільнені від оплати проїзду, однак про поїздку необхідно повідомити заздалегідь, написавши на електронну адресу: humanitarianaid@mi.gov.pl.

Ми пишемо про це, адже багато наших читачів прийняли до себе українців або допомагають їм в інший спосіб. Тому ми закликаємо вас поширювати цю інформацію далі.

Стипендія для дітей загиблих українських бійців

Багато років Польсько-українсько-канадський стипендіальний фонд «Калина» збирає гроші, аби підтримати дітей загиблих українських захисників. Як зазначає ініціаторка організації Гражина Станішевська, члени «Калини» працюють на громадських засадах. Проте стипендіатам необхідна підтримка.

Фонд уже четвертий рік фінансує стипендію для Наталії Буслаєвої з Києва, дочки Олексія (позивний «Татарин»), який загинув на Донбасі 2015 року в районі Дебальцевого під час артобстрілу. З жовтня 2021-го кошти також отримує Ренат Ридзанич з Бучі під Києвом, син Максима (позивний «Адам»), одного із командирів легендарної оборони Донецького аеропорту.

Фінансову підтримку від організації почав отримувати Віталій Гушко з Нововолинська біля Луцька, прийомний син командира зенітно-ракетної батареї майора Олексія Шепелюка. Майор Шепелюк загинув в Іловайському котлі. Ще однією стипендіаткою є Софія Соловійова, дочка Юрія (позивний «Фокс») із Маріуполя, який також віддав життя під Іловайськом.

Всі українці є студентами вищих навчальних закладів Польщі.

Для підтримки стипендіатів можна переказати гроші на рахунок фонду «Калина»:

14160014621879984320000001
Polsko-Ukraińsko-Kanadyjska Fundacja
Stypendialna KALYNA
ul. Krasieńskiego 5a/10
43-300 Bielsko-Biala

У призначенні платежу можна вказати: «Dagowizna na stypendium».

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

ПОДІЇ

▲ Молоді артисти з української школи в Ґурові-Ілавецькому

Україна переможе!

Під таким гаслом 29 травня у Кентшині відбувся XXXV Регіональний український фольклорний ярмарок «З мальованої скрині». Перед цим у місцевому греко-католицькому храмі віряни помолилися за жертв акції «Вісла» й за тих, хто віддав життя за волю та незалежність України.

▲ Оркестр Волинського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка в Луцьку

Перемогла любов до свого

Єпарх ольштинсько-гданський Аркадій Трохановський, який очолив літургію, нагадав, що метою вигнання була повна ліквідація українців у Польщі. «Можна спалити церкви, вчинити великий злочин і не понести покарання. Але не можна знищити свідомість та любов до свого», — говорив він. Єпарх нагадав, що з часом українці почали створювати громадські організації, відновили школи, почали будувати свої храми. За це він подякував звичайним людям та тодішнім громадським і релігійним лідерам. Тепер, під час війни, як відзначив владика, ми маємо особливий парадокс — виселені українці допомагають біженцям, які також були змушені покинути свої домівки. На думку

владика Аркадія Трохановського, це доказ великої єдності українського народу. Підтримувати свої школи, організації, бути учасниками культурних заходів, відвідувати рідні землі і, коли це стане можливим, Україну — це умови збереження українства у Польщі після травми, яку завдала акція «Вісла».

Не говорити зі злочинцем

Відкриваючи ярмарок, голова Ольштинського відділу ОУП Степан Мігус підкреслив, що непросто організовувати такі заходи, усвідомлюючи, що кожної хвилини в Україні гинуть люди — і цивільні, і бійці, які боронять Україну від варвара зі Сходу. Він рішуче розкритикував європейських лідерів, які пропонують віддати агресорові части-

ну української землі. «Путін — це злочинець проти людяності. З ним не можна розмовляти», — сказав Степан Мігус. Він підкреслив також, що українці у цій війні не здадуться ніколи. Головним завданням для місцевої спільноти він назвав постійну підтримку України. «Це наша духовна Батьківщина, наші брати та сестри. Не жаліймо наших рук, сердець чи майна», — закликав Степан Мігус.

Потрібна дефашизація

Своєю чергою, кентшинський староста Міхал Кохановський заявив, що треба робити все, аби для польського суспільства війна не перетворилася на щось буденне. Із такою думкою погодився й бургомістр Кентшина Ришард Недзюлка. Він зауважив, що солідарність під час війни — це, зокрема, результат роботи місцевої громади задля промоції України та її культури у регіоні. Слово взяв також голова Комісії нацменшин Вармінсько-Мазурського сеймику Ярослав Слома, який відзначив: «Нині український солдат захищає Європу та демократію наодинці. На щастя, він може розраховувати на підтримку багатьох держав вільного світу». Як і попередні промовці, посадовець заявив, що розмови з рашистським злочинцем ні до чого не доведуть, а лише продовжуватимуть агресію. росія, переконував Ярослав Слома, мусить пройти процес дефашизації, як це сталося після II Світової війни з гітлерівською Німеччиною.

До учасників ярмарку звернулися також владика Аркадій Трохановський, віцемаршалок Вармінсько-Мазурського сеймику Мирон Сич та представниця Консульства України у Гданську Ірина Процик. Зі сцени зачитали вітальний лист від вармінсько-мазурського воеводи Артура Хоецького.

Культурний фронт

Мистецьку частину свята відкрила акторка та співачка Маріанна Дружинець із Києва. За її словами, у боротьбі з агресором необхідний також культурний фронт, зокрема промоція української культури закордоном. Перед кентшинською публікою вона презентувала пісні «Пливе кача по Тисині» та «Черемшина». Дівчина зауважила: силою українського народу є те, що, попри жахіття війни, люди народжують дітей, творять сім'ї, закохуються.

▲ Маріанна Дружинець

Про те, аби публіка відчула шю силу та незламність, красу української природи і традиції, подбали й зірки заходу — оркестр та солісти Волинського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка в Луцьку. До них доєдналися ансамблі «Думка» і «Журавка» з української школи у Ґурові-Ілавецькому, хор «Лісова пісня» з української школи в Бартошицях та солістки Марічка Притула (Запоріжжя — Ольштин) та Марія Сич (Бартошиці).

▲ Марія Сич

Заслужені слова подяки артистам від імені організаторів висловив голова кентшинського гуртка ОУП Андрій Сидор. Завершуючи свято, він закликав не втомлюватися підтримувати Україну в боротьбі з агресором. Цього разу ярмаркова публіка стала помітно чисельнішою, ніж в останні роки. Здається, що пандемія і війна пробудили в людях потребу бути разом і бажання «зазирнути у „скриню” рідної культури».

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

▲ На завершення заходу артисти та публіка спільно виконали гімн України

▲ Хор «Лісова пісня» з української школи в Бартошицях

УКРАЇНА

Коли пісня у телефоні – це вже привід для розстрілу: як живуть люди в окупованій Херсонській області

Протягом перших днів повномасштабного наступу окупантам вдалося захопити низку найбільших міст Херсонщини, а 1 березня російські війська почали артилерійські обстріли самого Херсона. Наразі це місто та більша частина області перебуває під окупацією. Валентина до війни працювала журналісткою, воює на інформаційному фронті й зараз, не покидаючи рідну область. Вона розповіла про життя під окупацією та про ситуацію у регіоні.

Чи була у тебе можливість виїхати з міста, чи ти вирішила залишитися принципово?

Перші дні можна було поїхати, так само й зараз, але це досить небезпечно, адже «зелених» коридорів досі немає. Я у перші дні боялася виїжджати, оскільки працюю журналісткою. Остерігалася, що в росіян можуть бути мої дані, що вони зупинять і перевірять мене на блокпосту. Зараз у Херсоні медіа не працюють, є один телеканал, який співпрацює з окупантами. Окрім того, мені не хотілося покидати місто взагалі — події тут не було би кому висвітлювати.

Що відбувалося у перші дні та години повномасштабного вторгнення? Як російські війська входили у місто?

У перші години ми всі прокинулися від дзвінків, вибухи почули не одразу. Мені зателефонувала бабуся з криками, що росія нас бомбить, і ми не відразу зрозуміли, що відбувається, бо були сонні. Ми з нею поговорили, заспокоїли її. Тоді було ще темно, ми вирішили лягти спати далі — і тоді почули вибухи. Зрозуміли, що вже не заснемо. Через годину почалися дзвінки від всіх знайомих, родичів, друзів: хтось кудись виїжджає, пропонує або просить про допомогу з евакуацією. Був панічний настрій. Десь о 6 ранку ми вийшли з дому — вирішили заправити машину. На вулиці було багато людей. Матусі з дітками бігли до автомобілів, люди починали масово залишати місто. Пам'ятаю, на заправці була довга черга, і ми стояли десь годину, але так і не заправилися, бо були проблеми з картами та паливом. АЗС не витримували такого навантаження. Коли ми там чекали, пролунав вибух. Ми не зрозуміли, чи це десь по нас зараз прилетить, чи за містом. У перші дні війни були величезні черги у магазини, банкомати — люди розгрібали все з полиць, знімали готівку, розповсюджувалися фейки, що всі банки перестануть працювати. Тоді багато кав'ярень безоплатно годували людей: можна було прийти, взяти з собою у тару або пообідати на місці. Але власника одного з таких закладів забрали окупанти, почали погрожувати іншим. Це робилося для того, аби люди не ходили до кафе, а приходили брати російську гуманітарку, створюючи картинку для пропагандистів. Коли вже почалася окупація, у перші дні я не боялася працювати як журналістка. Ми виходили у прямий етер з вулиць, показували свої обличчя, але з кожним днем тиск ставав дедалі сильнішим. Почали викрадати журналістів, активістів, навіть адміністраторів місцевих груп у фейсбуці — я розуміла, що тиснуть на всіх, хто хоч якось може вплинути на думку людей.

Яка зараз у місті та області ситуація з продуктами, чи є у будинках світло, вода та газ?

У нас із початку окупації склалася складна ситуація з харчами і особливо — з медикаментами. Спочатку люди почали згрібати все з полиць. Потім стало зрозуміло, що їжу немає звідки завозити, адже гуманітарні конвої до нас не пропускали. Були періоди, коли крупі просто брали. Будь-які харчі було майже не реально купити. Згодом ситуація покращилася, щось

почали завозити з області, з'явилася мука — запрацював хлібзавод. Стали продавати хліб, а до цього ми взагалі сиділи без нього. В області мешканці ледве виживали: якщо в Херсоні були якісь запаси, склади, то там магазини зачинилися і не було нічого, і зараз люди так і перебувають там на межі виживання. Рятую нас лише те, що ми аграрний регіон, і вже трохи почався сезон врожаю, тому ми можемо себе забезпечити хоча б овочами. Наразі продукти у місті є, дефіциту немає. На полицях 60% харчів — російські, 40% — українські. Загарбники завозять українську продукцію з інших окупованих територій або із залишків на складах. Цей запас скоро може закінчитися, російських харчів з'являється все більше. Якщо раніше ми принципово шукали тільки українські продукти, то зараз це набагато складніше. Люди вже почали брати що є, тому що потрібно якось виживати і щось їсти.

Спочатку ціни були дуже високі. Зараз вони лишаються такими на ковбасу — 400-600 гривень за кілограм (58-87 злотих), м'ясо — від 200 і вище гривень за кілограм (від 30 злотих), яйця були по 70-80 гривень за 10 штук (10-12 злотих), зараз ціни падають до 20 гривень за 10 штук (близько 5 злотих), але на них немає українського маркування. Міські комунікації у місті працюють без перебоїв, а в області через обстріли дуже багато населених пунктів по черзі залишаються то без світла, то без газу, то без води. Всі ми постійно сидимо без зв'язку. За комунальні послуги ми сплачуємо у гривнях тим постачальникам, що були й до війни. Також дуже складна ситуація з медикаментами, аптеки порожні. Із середини травня їх почали завозити з Криму. Це нелегально. Виглядає це так — якась жіночка продає ліки з автомобіля. Люди не отримують належної консультації, незрозуміло, в яких умовах зберігалися ці медикаменти.

Ціни на них теж високі?

Вищі в декілька разів.

Яка валюта зараз у Херсоні та області? Чула, що нібито хотіли впроваджувати рублі.

Так, багато говорили, що сюди почали їх звозити, але у Херсоні та області немає цін у рублях. Є люди, які з автомобілів щось продають, і у них на картонках написано «Обмінюю рублі», як було у 90-х. Думаю, це пов'язано з тим, що деякі мешканці почали їздити до Криму, закуповувати там продукти і привозити сюди, щоби хоч якось забезпечити населення.

В області часто йдуть бої. До того ж, ми знаємо, що окупанти люблять «обстрілювати самі себе», яка ситуація зі стрільниною у місті?

В області постійно ведуться бойові дії. У Херсоні ми чуємо лише відголоски цих вибухів. По місту зараз не стріляють, а на Херсонщині страждає дуже багато сіл. Деякі селища зруйновані наполовину, люди залишилися без даху над головою. Нещодавно був обстріл автомобільної колони зі 100 машин, які намагалися виїхати — 3 людини загинули, 6 дістали поранення.

Також недавно ми чули декілька днів підряд гучні вибухи. Херсонці почали розрізняти, де і від чого гримить. Цього разу це було у небі — спрацьовувало ППО (Протиповітряна оборона), ми бачили хмаринки, які з'являються після збиття ракети чи літака. Я здивувалася, що російські ППО спрацьовують, та ще й якісно. Потім виявилось, що окупанти обстрілювали самі себе. Є очевидці, які розповідали, що вильоти відбувалися з одного із мікрорайонів Херсона та з міста Олешки. Люди чули виліт, а через декілька годин ми бачили російські новини, у яких розповідали про збиття ракети, яку нібито випустили з підконтрольної Україні території. Коли був обстріл Голої Пристані, люди розуміли, що ракети летіли зі сторони окупованої росіянами землі. Так само й тут: вони самі запускали ракети і самі їх збивали, аби створити картинку для медіа чи для керівництва, мовляв, дивіться, які ми молодці. Зараз у нас «гарячі» точки — це Олександрівка, Станіслав і Велика Олександрівка, моє рідне селище. Там перебували моя мама і дитина. Коли все це почалося, вони виїхали звідти, тому мені зараз трохи спокійніше, я як журналістка розумію, що до них ніхто не приїде.

Із перших днів окупації у місті проходили масштабні проукраїнські мітинги. Чи продовжуються вони зараз і чи були випадки арештів чи викрадень їхніх учасників?

Перший протест відбувся, коли окупаційна влада заявила про плани на «референдум». У цей же день люди масово вийшли на вулиці. Тоді ми ще побоювалися залишати домівки, тому що у мене, наприклад, під будинком стояли БТР і блокпости. Тож до цього мітингу люди не виходили нікуди близько тижня.

▲ Мітинг у Херсоні

Пам'ятаю, ми йшли вранці і пішки, бо боялися їхати на авто. Тоді вулицями крокувало багато людей і всі — в одному напрямку. На площу, де мав бути мітинг, прийшло близько 6 тисяч осіб — це був шалений нагвалт. Люди спілкувалися та підтримували одне одного. Пам'ятаю, я знімала відео і чоловіки поряд підняли, підсадили мене на карниз, щоби добре було видно картинку. Коли протест закінчувався, ми вирішили прогулятися містом, і це була віддуштина: ось ти сидів вдома, боявся вийти, а тепер ідеш разом з іншими людьми вулицями свого міста. Таких масштабних і крутих мітингів було десь 3, потім вони почали меншати, тому що в Херсон завезли спеціалізовану російську поліцію, яка мала за завдання їх розганяти. У цей же час почалися викрадення, демонстрантів закидали світло-шумовими гранатами, все це стало більш небезпечно. За цей час росіяни викрали дуже багато активістів, чимало зараз перебувають у полоні. Я спілкувалася, з ким могла — люди розповідають, що не знають, де їх тримали. Їх забирали з мішками на голові, які знімали тільки у приміщенні, допитували: питали, чи знають вони АТОвців, активістів, де проживають. Із цих людей вибивали інформацію. Тих, хто був більш активний — наприклад, є у нас в Новій Каховці один журналіст — намагалися зламати морально. Тиснули, били; детально про те, що там відбувається, мало хто розповідає, тому що багато людей бояться.

▲ Продаж ліків у Херсоні

УКРАЇНА

Продовження з 5 сторінки

Була історія з моїм знайомим. На вулиці підійшли перевірити документи і забрали до з'ясування обставин, пізніше я побачила повідомлення про те, що він зник, і рідні дізналися про це лише з російського відео в соціальній мережі, де він на камеру зізнається, що нібито співпрацював з СБУ, робив наводки і тому подібне. Хоча його родичі кажуть, що він таким не займався, а був простим викладачем в університеті. Він досі у полоні, і таке трапляється часто.

Як часто на вулицях перевіряють документи та чи багато блокпостів у місті?

Блокпостів дуже багато. Їх встановлюють зазвичай в одних і тих же місцях, перевіряють на них документи і багажник. Пасажирів не чіпають. Ми вперше на блокпост потрапили 9 травня, тоді їх виставили на одному напрямку по 3-4 штуки. Щоб доїхати до центру — а Херсон невелике місто — нам потрібно було пройти 4 блокпости. В області той, хто хоче виїхати на підконтрольну Україні територію, має пройти їх близько 54 (на момент публікації інтерв'ю українські військові повідомили, що росія повністю заблокувала виїзд з області на підконтрольній Києву території — ред.). Там все жорсткіше. Перевіряють документи, все, що ти везеш, та телефони. Якщо хоча б в однієї людини з автобуса знайдуть проукраїнський мемчик — це вже будуть проблеми. Мої знайомі розповідали, що коли вони виїжджали, в одного чоловіка у телефоні знайшли пісню «Ой у лузі червона калина», й один з окупантів заявив, що «за це можна було б і розстріляти». Різні історії трапляються. Очевидці говорили, що з ледь не з кожного куша вискакували росіяни і просили сигарет і чогось солодкого.

Часто повідомляють, що на окупованих територіях відбувається примусова мобілізація, чи були подібні випадки у Херсоні?

Поки що такого у регіоні не було, нікого з вулиць насильно не викрадали. Навіть наш головний колаборант Сальдо (Володимир Сальдо обирався міським головою Херсону тричі протягом 2002-2012 років. З початком повномасштабної війни підтримував окупантів і був призначений «головою міської адміністрації», — ред.) на брифінгу казав, що мобілізації не буде. Проте росіяни хотіли провести так званий «референдум», не знаю, чи він відбудеться, але після нього ситуація може змінитися.

Чи небезпечно просто ходити, наприклад, у магазини? Як це відбувається?

Люди з активною позицією залишають телефони вдома. На вулицю треба обов'язково виходити з документами.

Що буде, якщо забув документи?

Якщо натрапиш на блокпост і викличеш підозру в окупантів — а там незрозуміло, що їм в голову стрільне — то тебе можуть забрати до з'ясування обставин. Це не та ситуація, як за мирного життя, коли поліція відвозила у відділок. Так можна потрапити в полон. Особливо це стосується чоловіків призовного віку. Була ситуація, коли на 9 травня вагітна дівчина виїшла з українською стрічкою у косі, її також забра-

▲ Розбомблене село на Херсонщині

ли. Я думаю, що потім відпустили, але все ж. Також не повинно бути патріотичних кольорів, чоловіків часто обстежують на наявність тату.

На інших окупованих територіях неодноразово повідомлялося про захоплення окупантами квартир чи будинків цивільних. Чи були такі випадки на Херсонщині?

У місті таких історій не було, але в області — цілком можливо, тому що там менший контроль, і дуже багато людей виїхало. Там можуть і мародерствувати, і заселятися. У місті окупанти можуть виламати двері, якщо у них є точна наводка, що там перебуває людина, яку вони шукають. Можуть вломитися до квартири, забрати або провести обшук. Так у нас було з одним журналістом: його не могли знайти, він розумна людина і добре переховувався. Тому росіяни вдерлися до його батьків, забрали брата, провели ретельний обшук, його не знайшли, а брата відпустили.

Чи працюють навчальні заклади у регіоні? Яка ситуація із роботою?

По школах — навчання закінчили трохи раніше, на місяць буквально. Діти намагалися вчитися дистанційно, але це було дуже тяжко, особливо для тих,

хто живе у селах. Це й постійні обстріли, і проблеми зі зв'язком. В університетах також дистанційна освіта. Є ВНЗ, які переїхали до інших міст. З роботою ситуація дуже складна. Багато людей втратили джерело заробітку. У мене є знайома жінка, яка досі належала до середнього класу. Ніколи нічого не просила, але зараз опинилася у ситуації, коли вимушена давати оголошення про те, що вона готова помити вікна, посидіти з дітьми, допомогти по господарству. І таких повідомлень дуже багато.

А як щодо закладів охорони здоров'я?

Лікарні працюють, там приймають пацієнтів. Дуже багато людей звертаються із загостренням хронічних хвороб внаслідок стресу, а також після самолікування. Бо вулиці «фармацевти», про яких я вже розповідала, стоять і разом із покупцем гуглять протипоказання до препарату.

Який загальний настрій в області? Чи чекають на ЗСУ?

Звичайно, звільнення всі чекають як у селах, так і у містах. Херсон — це Україна. У місті не стріляють, але атмосфера напружена, ми часто перебуваємо під дулами автоматів. Вийдеш на вулицю — обов'язково побачиш літеру «Z» на автомобілі чи БТР. Зверху там сидять військові, і проїжджаючи повз, вони наставляють на тебе автомати — так вони, мовляв, захищаються. Ти не знаєш, що у них в головах.

Так, у місті ситуація напружена, але в області люди на межі виживання. Там дійсно можуть, наприклад, гвалтувати. Поки що невідомо, що відбувається на тих територіях. Ми дуже боїмося дізнатися після звільнення Херсонщини про те, що там відбувалося увесь цей час. Херсон — це, мабуть, єдине місто, яке радіє вибухам. Тому що ми знаємо: якщо стріляють, то вже йдуть ЗСУ. Коли два-три дні не чуємо цього, то починаємо турбуватися. Буває, настає відчай, коли здається, що це не скінчиться ніколи, що нас не звільнять, що ми залишимося отак під окупацією. Це не схиляє людей до співпраці з росіянами, ти просто на кілька днів впадаєш у депресію. Але коли потім бачиш, що вийшли хлопці із синьо-жовтими стрічками, чи хтось на вулиці увімкнув гімн України, чи молодь у дворах співає «Червону калину» — ти встаєш і збираєшся з думками, адже це надихає.

Про що мрієш особисто ти?

Хочу з відкритим обличчям зняти сюжет про те, як Збройні сили України звільнили Херсонщину та Херсон від окупантів. ■

Валерія ГУРЖИЙ

Фото з архіву героїні статті

ПОДІЇ

Дитяче свято у Кракові

Цьогоріч День захисту дітей проходить у трагічному контексті. Через війну росії проти України закордон вимушено виїхали понад 1,8 млн дітей, а 2,5 млн стали внутрішньо переміщеними особами. Від 24 лютого доля понад 2000 українських маляків залишається невідомою. 446 дістали поранення під час бомбардувань міст. Загинули 243 дитини.

У Кракові, де зараз проживає чимало біженців, 1 червня відбулися тематичні заходи для дітей. Так, монахи Ордену Паулінів відкрили територію свого монастиря для сімей з дітьми з України — галявину, луг і сад. Там вони організували дитяче свято із забавами, конкурсами та майстер-класами. Учасники мали смачне чагування, концертно-конкурсну програму, веселі спортивні розваги: отримали можливість поїздити верхи на поні, полазити по скелях під керівництвом професійних інструкторів, постріляти з лука, побавитись у командні ігри. Від 1 червня галявина монастиря буде відкритою для відвідувачів щоденно.

Тематичні події організував також фонд «Зустріч». Це було велике дитяче свято у внутрішньому дворі театру імені Словацького, у якому взяли участь понад 300 українських дітей та їхніх батьків. Там відбувся майстер-клас із малювання, заняття з пластилінографії,

пісенний та танцювальний флешмоб. Родзинкою свята стала робота волонтерки-художниці, яка наносила на обличчя усім охочим аквагрими. А юні вокалісти мали у своєму розпорядженні театральну сцену та професійні мікрофони, тож кожен міг у цей день відчувати себе зіркою. Також фонд «Зустріч» та Краківська вища школа економіки та інформатики частували усіх цукровою ватою. ■

Галина КОЗАР

Фото авторки статті

▲ Мирослав Петрига

РОЗМОВА

Будемо спостерігати за діями європейських політиків

У «Нашому слові» («НС» № 22 від 29 травня 2022 року) вийшла стаття «Допомагають не лише великі осередки». Її автор Павло Лоза розповів про велику групу волонтерів з одного, північного регіону Польщі, але загалом їх у країні дуже багато. Ці люди присвячують свій час, аби підготувати в домішках ОУП та вислати гуманітарну допомогу для України. Евакуйовані кажуть, що серед нашої спільноти вони почувалися як удома. Це величезний комплімент.

Ще один важливий, на мою думку, аспект – закріплення зв'язків громади з Польщею з Україною, або навіть встановлення їх наново, особливо серед молоді. Люди з третього-четвертого покоління виселенців акції «Вісла» почали дедалі більше дізнаватися про географію України, знаходити на карті Маріуполь, Бучу, Ірпінь, інші міста та села, де РФ здійснювала злочини проти людства.

Гарним прикладом української «естафети поколінь» є Мирослав Петрига, що став волонтером та організує допомогу українським воїнам на Сході (він – герой статті «Чим більше ми будемо допомагати Україні, тим швидше війни настане кінець», «НС» № 21 від 22 травня 2022 року). Цю ідею Мирослав передав своєму синові Миколі. Далі – його пряма мова.

Я є студентом Варшавського університету. Мені з дитинства були близькі Україна, її культура та історія. Я приходив на богослужіння до варшавської української церкви, що на вулиці Медовій.

Усе це стало моїм фундаментом національної свідомості, але тоді я був не дуже активним у громадському житті. Війна в Україні пробудила потребу робити більше.

Досі я цікавився лише питанням кліматичних змін, доеднався до «Молодіжного кліматичного страйку у Польщі». Сьогодні ми знаємо, що ситуація в Україні має великий вплив на проблеми глобальної екології, і я вирішив почати активніші дії саме в цьому напрямку.

Європа до сьогодні купує енергоносії з Росії, а це впливає на зміни клімату у регіоні.

Людям із нашої групи залежить на тому, аби ситуація в Україні покращалася. Усі вони – мого віку, вони походять із Польщі, Німеччини, Угорщини, України. Важливо усвідомлювати, що ми як громадяни Євро-союзу платимо гроші авторитарному режиму путіна, з яких він потім фінансує свою війну проти України. Наше завдання – донести це до впливових політиків Європи та до громадськості.

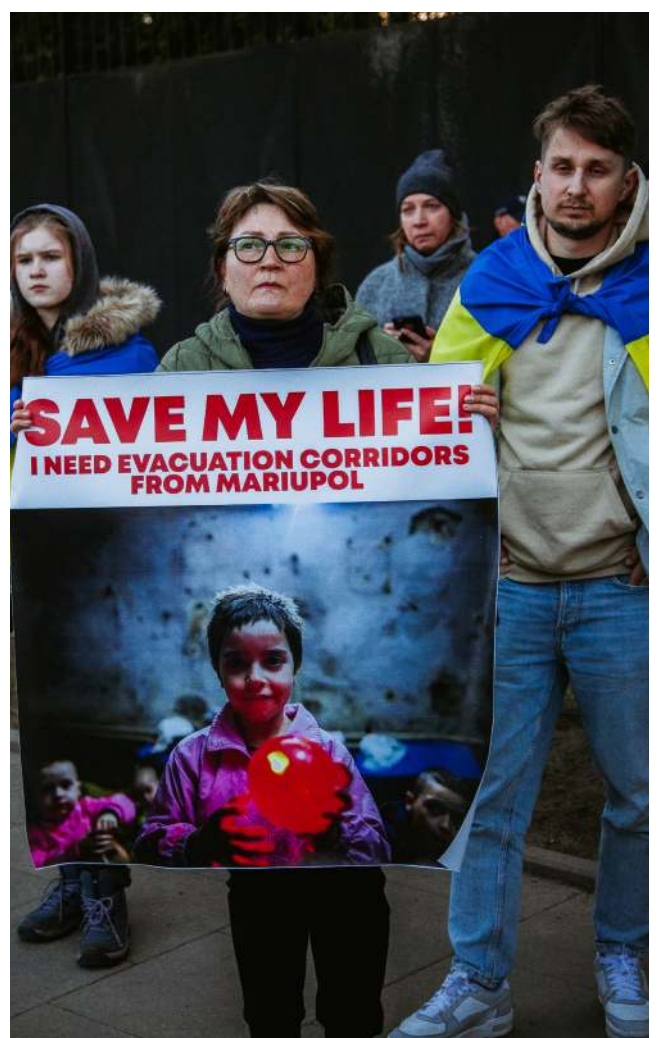
Ми прибули у Брюссель разом із активістами з Польщі, Німеччини, Угорщини та України, аби поспілкуватися з євродепутатами про наші вимоги щодо ембарго на російські енергоносії. Протест організували Аріна Білай (Україна), Домініка Лясота та Вікторія Єндрешковяк (Польща) з організації «Fridays For Future». Під час зустрічі із головою Єврокомісії Урсулою фон дер Ляєн виступала також українка Наталя Панченко з «Євромайдан Варшава». Я особисто не бачився з нею – брав участь у мітингу «Youth For Climate» та переговорах з євродепутатами з фракцій «Renew Europe» та «European People's Party». Але знаю, що Урсула фон дер Ляєн погодилася з нашими думками. Ми будемо слідкувати за діями європейських політиків.

Наша група загалом вважає, що в європейському масштабі Польща допомагає Україні найбільше. Урядові треба вирішити, як включитися в процес відбудови України уже після війни. Тут потрібно використати, наприклад, конфісковане закордонне майно російських олігархів.

Ми також дуже раді, що Польща врешті-решт відмовилася від усіх енергоносіїв із Росії. Активісти та волонтери, на мою думку, будуть допомагати Україні стільки, скільки буде потрібно. Наш ентузіазм не згасне. ■

Ігор ЩЕРБА

Фото з архіву героя статті

Дух Холодного Яру

Мало хто з Лемків знає о Холодноярській Республіці. Може и дахто чул, же «Холодний Яр» єст кличом 93-й Окремой Змеханізованої Бригады так хоробрі протистоячої варварським наїздникам в Марюполи. Єй воякы идут в бій не лем під синьо-жовтым, але и чорным прапором козаків Холодноярской Республіки. Баталійон «Азов» (бо о нім бесіда) створено з добровольців в 2014 році.

Вояків того баталійону дахто неправильні зове нацистами, роблят так передовшыткым москале. Нацистів не было ишы ани в Німцях, ани в Італії, кед козаки першого повстанчого загону (створеного в 1918 році) стояли під чорным прапором, на котрым и гнеска видиме напис: Воля України — або смерть. Сес напис опечатано образом людского черепа зо схрещеныма під ним пишалами (нагадаючыма лежашу букву „X”, адже Христа). Штаб Холодноярской Республіки находил ся в Свято-Троїцькым Мотронинськым Монастырі, адже місці далеком од ідеології нацизму. Голосно треба сьвітови повідати, же Азовці не навязуют до спадшыны нацизму (як голосят москале), лем до духа рідної землі, котрый славне козацтво провадил до бою о волю и свободу власного народа. Холодноярці по чуже руки не витігали, лем свого боронили, аджи за ціну жытя. За то, же козаки України, боронячы, покотом кляли наїздників, ворог до гнеска так міцно їх ненавидит, же не хоче задоволити ся їхньом смертьом, хоче вкрасти вічну память о них, їхню чест и славу. З пісньом козаків отамана Костіи Степового Повстань, народе мій ім ся повело. Вкрали єй в 1941 році, перевели на обще русской язык, вилели свою ідеологію, повну ненависти до вшыткого, што не єст русське. Русське писане през подвійне «с» не од вчера и не лем мі пахне нацизмом, єст справжнім словянськым «Waffen-SS». При мелодії нич не майштрували, лишили єй праві без змін, за то так міцно торгати за струны людской души. Так по правді, то оригінал єст дуже ліпший од русской перерібки, найдете го в інтернеті, идте за тым мотузком: <https://www.youtube.com/watch?v=rDmXF46NAM>.

Гнешня Україна виростат з козацкого духа, зато, кед лем наїздник пришол з войном, влада зразу по-старому оголосила заказ продажы и спожываня алкоголь. Сьвіт, кед уважні призерат ся тому, што діє ся на Україні, може дійти до висновку, же Україна єст материком не лем славных лицарів-Козаків, але и великих Амазонок. На українські землі вельо дівчат дістає зброю, а нееден хлопец одходить з ничым. Так діє ся, бо мирна Україна в магазинах не мала на тілко зброї, дістають єй найліпшы, так як під Хотимом козаки Петра Конашевича Сагайдачного. Мирне населеня не

сідит з заложеныма руками в своїх хыжах, тіж воюют, вольонтерят. Допомагают братам и сестрам, втікаючым перед варварськыма загонами, берут окопы, згрівають протитанковы іжаки, вьжуют маскуючы сіти, варят ідло воякам або рыхтуют коктейлі Молотова. Каждый воює як знає и може, тіж штоденном мирном працьом.

Вернийме до духа козацкой Холодноярской Республіки. Їхня столиця, адже Свято-Троїцький Мотронинський Монастыр (находит ся в Черкаській області, в селі Мельники) заложений єст на території старинного скифского городища. Місце тотое єст пласкым верхом більшого простору, воздвигненого силами натуры, в долині оточеного річками, адже за то человек з давен давна оберал си го за садыбу до жытя. Кед приліз ворог, ту мож было ся лацнішше боронити. Першу церкву в Мотронинськым Монастырі наказал збудувати великий атаман Петро Конашевич Сагайдачний в 1620 році, скорше монахи молили ся лем в каплиці. Свято-Троїцький Монастыр тішыл ся покровительством и гетмана Петра Дорошенка, товды в добі турецьких походів на Чигиринь был барз знищений. Одбудову монастыря зачато скоро, бо юж в 1685 році, але нова церкву Мотронинского Монастыря освячена была аж 21 червця 1727 рока (то в ній молили ся козаки Холодноярской Республіки). Кількадесят років пізнішше Мотронинський Монастыр был єдным з центрів посьліднього козацкого здвигу. Зовеме го Коліївщином, адже ходит о 1768 рік. Думам, же не треба наводити вєще доказів, же традиция повязаня того місця з козаками єст старинна, додам лем того, же перебувал ту и Тарас Шевченко.

Адже Холодноярска Республіка справді дыхала старинном козацком традиційом, была выполнена духом Православной Церкви и необмеженом любовіом до рідної землі и українського народа. Козаки все боронили материка перед різного роду наїздниками, на жаль, аджи за ціну власного жытя. По чуже нигда и нигде не ишли, адже нацистами не были. Чорний колор їхнього строю (так очоcho през ворога вязаний з нацизмом) бере ся з того, же в трофейным магазині холодноярці нашли дуже чорного сукна. То зато в історії бесіда єст о Кінным Полку Чорных Запоріжців. Деякы Азовці од ных переняли не лем чорну фану, але и чорны уніформы. Очевидні, русській пропаганді, сьвідомі

історичным фактам, вигіднішше єст їхній стрій вьзати не з козаками Холодного Яру, а зо справжніма фашыстами, італійськыма чорныма кошелєми, ци з німецьком політичном поліційом, адже з Гестапо. З той самой причыны буквы з нашывок Азовців («Н» и «І») лучат з німецьком свастиком. Роблят так, бо так ім пасує, хоц добрі знають, же розходит ся о НАРІД и ІДЕЮ (ідею захисту власного народа). Цілево не уживам ту слова НАЦІЯ, бо в гнешім сьвіті од невинного слівця «пася» лем крочок до нацизму. Кед Поляк чує, же дахто радит о нації, од разу запалят ся му червене сьвітелко и в человеку видит нациста, а не народовця, котрый любить свій нарід понад жытя и не ненавидит других. Кед стал бы перед Львівськым Нацийональным Музейом, хыбаль не треба было бы му толкувати, же то не музей нацизму, а народной культуры, адже українськой. Справжны козаки были, а Азовці сут, Спартаками Словянського Сходу, кед станут до борбы з противником, нигда не зыйдут з выдоптаного пляцю бою. Вертают з перемогом або жытя свое отдадут за волю, гнеска на очах цілого сьвіта діє ся так в Марюполи — українських Термопільях. Як бы ся не стало, козаки все сут вільныма людьми. Не боят ся смерти.

Шкода мі того, же гнеска не діє інше старинне козацке правило. Давнішше молоды козаки, не маючы ишы нащадка, адже козаки з кульчыком в усі, нигда не ишли до бою в першій лаві, все стояли в обводі и шабель добывали лем товды, кед шаля перемоги выразні зачынала перехыляти ся на сторону ворога. Гнеска ништо їх не шадит, бо козаків жменя, а ворожым загонам не видно кінця. Молоды хлопці сьміло идут в бій, хоц добрі знають, же може то быти їх посьлідній. Знають, што давно тому великий отаман Іван Сірко повідал козакам: Здобудеш волю — заслужиш на небо! Рабів до неба не впускают!

Азовці в Марюполи — то не ті, што хочут здавати ся в полон, не лем задля того, што выписане маю на прапорі (Воля України — або смерть). Барз добрі знають історію своїх попередників, сьвідомы сут того, же русскы солдаты гнешньої обіцанкы юж заран не будут ся держати. Знають, што стало ся з атаманами Холодноярской Республіки 4 серпня 1921 р. здаючыма ся красноармійцям. Тотое само нибы то, несучы сьвітови мир 27 марця 1945 рока, совіты зробили з командирями польской войсковой и політичної влады, запрошеныма до Прушкова на мирны переговоры. Радити мали о мирным сусідськым жыттю, а нашли ся в Москві на судові лаві. Гнешня влада України барз добрі знає, же договоры, проваджены з наїздником, не можут ся завершыти добром України. По другій стороні стола сідят прецін совіты, мам сумнівы, ци сут то цивілізуваны люди. ■

Марко ПОСТІВ -ЯРУГА

29 травня у приміщенні Центру культури ім. Богдана-Ігоря Антонича у Горлицях відбулися майстер-класи з виготовлення косметики «ЛЕМСОСМЕТИК-2022». «Майстер-класи тривали 3 години. Була жіноча сила, були експерименти», — зазначають організатори зу-

стрічі. Учасниці працювали під наглядом інструкторки Гані Чухти. Лемкиня вчила їх виготовляти мило та косметику для інтимної гігієни.

Фото з фейсбук-сторінки Центру культури ім. Богдана-Ігоря Антонича

Історія

Меценат та таємний радник: Нікола Терещенко і його історія

Свого часу за кошти, надані родиною Терещенків, авіаконструктор Ігор Сікорський створив літак під назвою «Ілля Муромець». Сьогодні ми дізнаємося про знаменитого нащадка сімейства – першого сина цукрового магната. Нікола Терещенко – це непересічна особистість в українській історії. Він не зміг отримати освіти, проте його гострий розум бентежив людей, як і його чималі статки.

Підприємець без науки

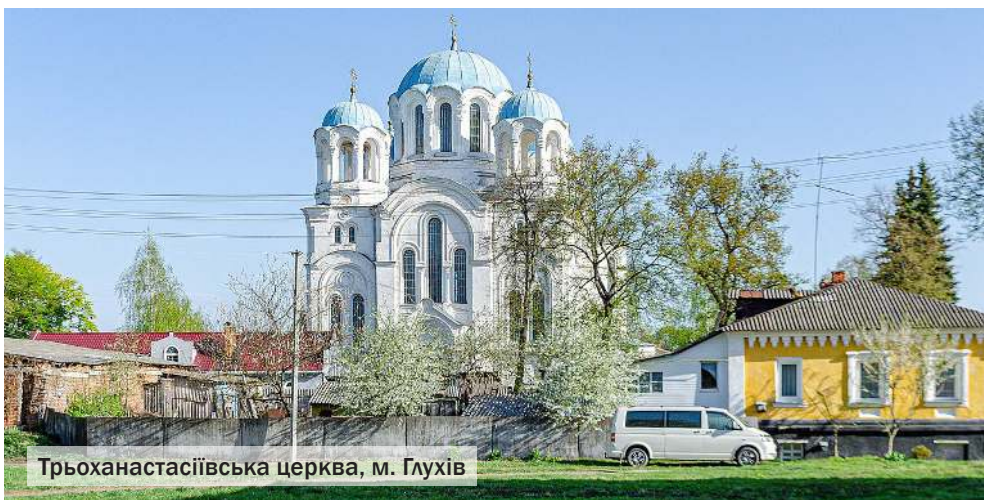
Нікола Терещенко успадкував свій підприємницький хист від батька Артема Яковича, який і став зачинателем магнатського роду Терещенків. Нікола народився у Глухові в бідній, але щасливій родині. У селі його батька за постійну удачу навіть прозвали «Карбованцем». Чоловік у молодому віці пішов захищати землі від французьких загарбників, там він і побачив свій майбутній багатомільйонний бізнес – цукрові буряки. Щоправда, спершу батько Ніколи подумав, що цей овоч допоміг би подолати постійний голод. Повернувшись до України, Терещенко-старший плекав ідею про відкриття цукрового заводу і почав відкладати кошти.

Серце молодого Артема підкорила дочка купця Єфросинія, пара одружилася й народила дитину – це був Нікола, перший син і гордість батька, названий на честь святого Миколая Чудотворця.

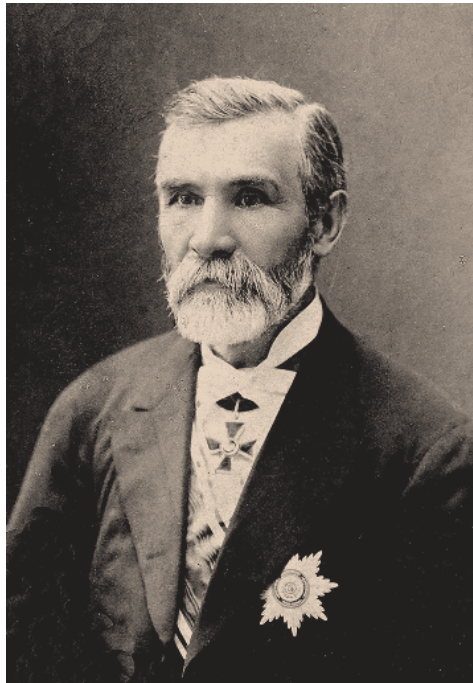
Однак довгий час хлоп'я залишалося єдиною дитиною в сім'ї – аж у 13 років у Ніколи з'явився брат Федір, а пізніше – ще один, Семен. Батько заощаджував кошти на мрію, тож сім'я жила дуже скромно, а освіту юнак так і не отримав, хоча розум мав гострий. У ранньому віці Нікола почав допомагати татові – возив сіль, рибу та хліб з Криму до Глухова.

Терещенки поступово почали здобувати пошану серед односельців, товар у них був завжди якісний та свіжий, а ціни – справедливі для всіх. Звісно, що були в сім'ї і вороги, які раз у раз вигадували легенди про їхні гроші: мовляв, скарб вони знайшли чи украли. Попри ці плітки, у свої 30 років Нікола став головою поселення та запропонував геніальну ідею для бізнесу свого батька – торгівлю в кредит. Доходи Терещенків почали невпинно рости. Кошти вкладали у перший цукроварний завод та соляні шахти на Донеччині.

У 1861 році, коли була запроваджена аграрна реформа, глава сімейства швидко зорієнтувався у нових умовах і примножив свої статки. У цей час Нікола на посту бургомістра активно взявся за розвиток рідного Глухова. Родина за власні кошти відновила дерев'яну Трьоханастасіївську церкву – тут знову почали правити богослужіння по неділях. До слова, будівля прекрасно збереглася до наших днів, її сучасний вигляд можна побачити на фото нижче.

Трьоханастасіївська церква, м. Глухів

▲ Нікола Терещенко

Упорядники та меценати Глухова

Попри чималі доходи, Терещенки не зупинялися та розширювали підприємства. Чималу частину зароблених коштів брати вкладали у рідний Глухів. За короткий час тут з'явилися нові та пройшли реставрацію старі будівлі – до сьогодні зберегся дитячий притулок, лікарня святої Єфросинії, школи, садочки та вокзал. У 1870 році сімейство заснувало «Товариство цукрових і рафінадних заводів братів Терещенків», а батько Артем перед своєю смертю наказав, щоби не менш ніж 80% відсотків прибутків від цукрового бізнесу призначалися на меценатство.

Брати вмів керувати справою, Нікола мав неабияку славу і пошану у Глухові. Чесний, порядний та добрий чоловік не раз привертав увагу жінок, які хотіли собі в пару багатого партнера, та за дружину Нікола обрав скромну дочку купця, як і його батько. У шлюб з Пелагією він виховав кількох дітей.

Якось його син Іван, по вуха закохавшись у красуню, ніяк не міг домогтися благословення від її батька, аж раптом той пообіцяв йому, що справить весілля, коли випаде перший сніг. Кмітливий Терещенко, недовго думаючи, засипав дорогу до своєї коханої горами цукру. Утім, таке марнотратство не на жарт спантеличило Іванового батька, і він відправив його до Європи опанову-

вати мистецтво, бо й сам не був до нього байдужий.

Нікола Терещенко після важкої праці любив відпочивати – пізніше його нащадки у скрутні часи могли жити в сімейній віллі Маріпоза, що у Каннах; крім того, вони володіли яхтою довжиною у 127 метрів, але ніколи не хвалилися своїм багатством. Зростаючи в бідності та знаючи ціну грошам, Терещенки завжди розумно витрачали кошти, а на своїх робітниках не економили – працювати на їхніх фабриках було престижно.

«На території заводу – площею близько одного квадратного кілометра – були: лазня, лікарня, театр, клуб, крамниця, спортмайданчик для гри в гилку і крокет; розплановано великий фруктовий сад з тепличним виноградником та сад для прогулянок. Додам іще, що працівникам заводу безкоштовно надавали житло, паливо, воду, електрику та коней для поїздок і сільгоспробіт», – так згадував колишній партактивіст цукроварню біля села Тьоткіно на Курщині.

Столичний спадок

У 1870 році Нікола Терещенко переїхав до Москви, однак постійна ме-

Він відкрив училище для незрячих, дав гроші на будівництво дитячого притулку та на облаштування будинку для міського парафіяльного училища. У цей час Нікола ще й активно збирав колекцію полотен, яку започаткував у Глухові – у цьому йому допомагали брат Федір та донька Варвара.

У майбутньому вона вже посмертно стане співзасновницею Національного музею мистецтв у Києві. На 80-річчя Ніколи Артемовича громада подарувала альбом з фотографіями усіх закладів, що з'явилися в столиці завдяки його меценатській діяльності. У свої останні роки Терещенко встиг отримати статус таємного радника, а попрощатися з ним у день смерті прийшли тисячі людей.

Родина Терещенків була однією з перших, яка жертвувала кошти на громадські потреби. Наживши чималі статки, вони не потонули в розкоші, завжди дослухалися до людей і прагнули забезпечити місту краще майбутнє. Народна любов тяглася шлейфом і за першим сином Терещенка, його діяльність мають за взірць і зараз, у XXI столітті.

До слова, сучасний нащадок Терещенків переїхав з Франції до України,

тушня була не до душі українському підприємцю, тож уже через 5 років він вирушив назад до Києва. Тут на той час активно розвивалася економіка. Терещенко придбав собі у столиці маєток та продовжив займатися сімейним бізнесом і благодійністю.

а у 2015 році, отримавши громадянство, Мішель став мером Глухова – того самого міста, з якого почалася вся історія «цукрових магнатів». ■

Тетяна СЕМАКОВСЬКА
Фото з Вікіпедії

Лікарня святої Єфросинії у Глухові

IX Польсько-український/українсько-польський науковий форум у Любліні

Двосторонні наукові конференції вчених з Польщі та України проводяться кожні три роки. Попередня така зустріч відбулася у 2019-му і стосувалася питань миротворчої освіти. Росія не хотіла, щоб Україна розвивалася як у міжнародних, так і у внутрішніх відносинах. Навіть тоді ми не могли мовчати в умовах кримського вторгнення до Криму.

Прощаючись із академічною спільнотою Переяславського університету в Україні у листопаді 2019 року, ми ще не знали, що через кілька місяців настане пандемія, тож викладацькі комісії обох країн погодилися, що головною темою IX Польсько-українського/українсько-польського форуму буде освіта під час Covid-19.

Ми також зовсім не передбачали, що Україна, яка так чудово розвивалася, зазнає агресії і руйнувань, що на її території росіяни вчинять масові злочини. Таким чином ми поособливішому переживаємо трагедію жителів України, для яких тисячі поляків відкрили свої домівки, приймаючи біженців — переважно матерів із дітьми, щоби їхні чоловіки та брати могли воювати за Батьківщину.

Драматично звучить теза президента Національної академії педагогічних наук (НАПН) України, професора Василя Кременя: «Все на землі починається з людини». Людство все ще переживає дегуманізацію в результаті збройних конфліктів, джерело яких — у самій людині, нібито розумній істоті.

Цьогорічний форум, який організував Інститут педагогіки Університету Марії Кюрі-Скłodовської у Любліні спільно з Академією спеціальної освіти Марії Гжегожевської у Варшаві, зібрав понад 150 учасників, серед яких — понад двадцять професорів з України, переважно із західної її частини. Делегацію цих науковців очолила професорка Неллі Ничкало. Здавалось би, що дворічні дослідження вчених обох країн, зосереджені на питаннях освіти під час пандемії, видаватимуться недоречними в умовах війни, що триває з 2014 року, та повномасштабного вторгнення росії від 24 лютого. Проте, як наголошують українські академіки, попри все це, у країні продовжується навчання дітей та підлітків, проводяться наукові дослідження, впроваджується освітня реформа. Обмін результатами спостережень з часів пандемії наочно підтвердив, що цей період, як би парадоксально це не звучало, підготував українське суспільство до дистанційної освіти в умовах бойових дій.

Професорка Лариса Лук'янова, зокрема, розповіла про вплив пандемії Covid-19 на вищу освіту та про шляхи подолання її наслідків. Дослідження охопило 424 повні відповіді, отримані від вищих навчальних закладів у 109 країнах: йшлося про обмеження мобільності студентів, припинення дослідницької практики у більшості університетів, скасування конференцій

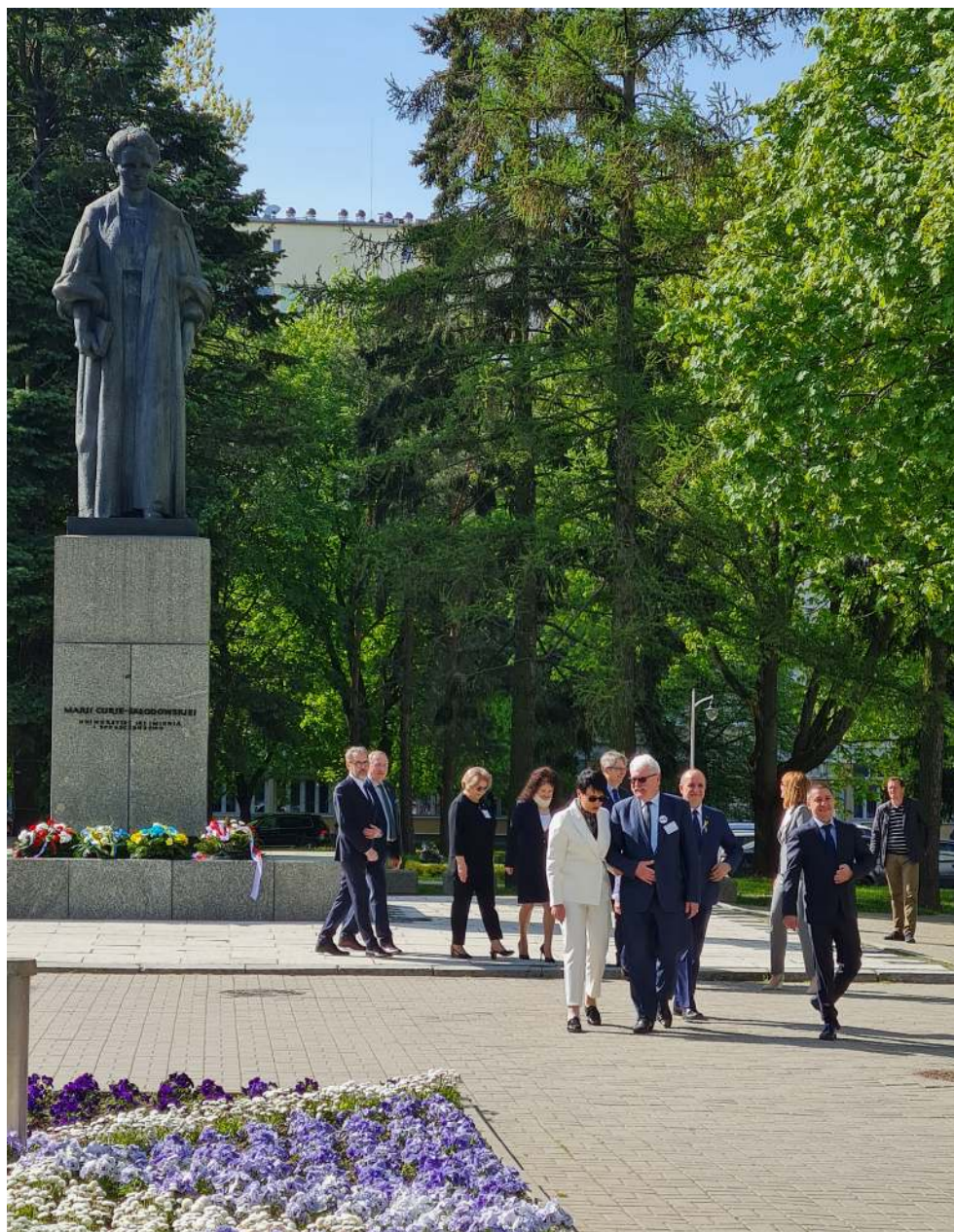

Фото автора статті

тощо. Виникли проблеми з психологічним станом студентів. Згідно з дослідженням Лариси Лук'янової, понад 56 % опитаних вважали вплив пандемії на освіту однозначно негативним, але близько 30 % позитивно висловлювалися про цифрове навчання.

Фінансове становище вищих шкіл погіршилося через необхідність перерозподілу коштів на охорону здоров'я та соціальний захист. За словами професорки, освіта була однією з тих сфер суспільного життя, які найбільше постраждали в перші місяці пандемії. Більше половини вищих навчальних закладів припинили роботу або повністю закрились, а решта перейшла у дистанційний режим. Іноді молодь користувалася онлайн-курсами сумнівної якості. Натомість позитивним наслідком ковіду стала підготовка дітей,

підлітків та дорослих до спілкування в умовах воєнного часу.

Українські науковці, які не змогли приїхати до Польщі, зокрема президент НАПН професор Василь Кремень, записали свої виступи на відео. Один із проєктів, який представив професор Валерій Биков, стосувався створення першої міжнародної цифрової освітньої енциклопедії спільно з науковцями Познанського технологічного університету.

Звісно, під час форуму розглядали також питання освіти та виховання в посттоталітарних країнах. Лекції на цю тему читали професор Богуслав Сліверський з Лодзького університету (Польща) та психолог Михайло Найдюнов — директор Інституту рефлексивних і спеціалізаційних досліджень (Україна). Польський педагог посилав-

ся на результати психоаналітичних і біографічних досліджень, зокрема, дитинства Гітлера, Сталіна та путіна, які підтвердили тезу про те, що насильство починається в середовищі природної соціалізації, коли батьки чи опікуни дітей знушаються над ними.

Михайло Найдюнов зауважив, що лицемірство передувало виникненню тиранії. Війна росії проти України — це напад тоталітаризму на людську цивілізацію загалом. Тоталітаризм використовує технології для створення альтернативної (помилкової) свідомості насамперед у власному суспільстві, перетворюючи державу на терористичну машину шляхом залякування, арештів, підробок та інформаційних блоkad. Тому учасники Форуму говорили про те, як освіта та наука можуть допомогти подолати воєнні травми, запобігти руйнуванням, жорстокості та знищенню мирного населення.

Учасники форуму ухвалили наступну постанову:

Ми, учасники IX Наукового форуму польських та українських освітян, що відбувся 11-13 травня 2022 року в Люблінському університеті Марії Кюрі-Скłodовської, розглядаємо у науковому дискурсі актуальні наукові та освітні проблеми, які є предметом дослідження та аналізу у наших братніх країнах.

Ми хочемо, щоби цей двосторонній науковий форум слугував подальшому поглибленню співробітництва польських та українських освітян, популяризації взаємних наукових і дидактичних досягнень, зміцненню дружніх уз, став основою для подальшої наукової, дослідницької та освітньої співпраці.

Цьогорічний форум відбувся у надзвичайно драматичний час, пов'язаний з агресією російської федерації щодо нашого східного сусіда. Ми цінуємо героїчну боротьбу українського народу, захищаємо свободу, суверенітет та територіальну цілісність України, і водночас — цінності, які так дорогі нам в Об'єднаній Європі: демократію, свободу та мирну співпрацю між націями.

Висловлюємо глибоку пошану Героям України, заявляючи також про подальшу допомогу розвитку та відбудові суверенної, демократичної України!

Слава Україні! Героям слава!

Проф. Богуслав СЛІВЕРСЬКИЙ,
Лодзький університет, Польща
Стефан ЛАШИН,
Лонг-Айленд, США –
мовна консультація

Фонд Український Народний Дім у Перемишлі

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu

ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

ПІДТРИМАЙ РЕМОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ!

КУЛЬТУРА

Писанки Михайла Голютяка подорожують світом

Михайло Миколайович Голютяк народився 30 березня 1961 року у місті Бучачі, що на Тернопільщині. Батько Микола Голютяк і мати Стефанія (дівоче прізвище Груб'як) походили з етнічних українських земель — села Одрехова на Лемківщині. Михайло вчився у Бучацькій середній школі, а з десятирічного віку почав відвідувати також художню школу. Далі продовжив мистецьку освіту у Вишницькому коледжі прикладного та декоративного мистецтва на факультеті художньої обробки металу.

Довгий час працював у Львівському виробничо-художньому оформлювальному комбінаті (Золочівська майстерня), а також на Золочівській картонажній фабриці. Член Національної спілки художників України. Михайла Голютяка знають у мистецьких колах Львівщини й усієї України. Його живописні полотна впродовж багатьох років експонуються на регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставках.

Але мова сьогодні піде про Михайла як писанкаря. Кожна його писанка — це витвір мистецтва, яким можна милуватися годинами, втішатися, дивуватися. Праця над цим вимагає від автора зосередженості, точності, терпеливості, як у роботі ювеліра.

Михайло Голютяк, хоч народився і закінчив школу у місті Бучачі, вже багато років живе, працює, творить у Золочеві на Львівщині. Як у живописі, так і в царині писанкарства він досягнув неабияких успіхів.

Михайло Голютяк: Я займаюсь авторською писанкою. Важливо не загубити, не запропастити народне мистецтво, бо бажання і фантазії у людей дуже різні, вони пробують робити з яйцями різні експерименти, але брати за основу варто традиційні сюжети.

Ти теж починав із народної писанки, дійшовши до авторської?

Так. Був десь 1991-1992 рік, діти наші були ще малі, і мені сказали, що у Золочівському районному будинку культури будуть вчити писати писанки. Ми прийшли всією сім'єю. Жінка в українському строї, яка приїхала з далекої Канади (прізвища не пам'ятаю) демонструвала через діапроектор свої роботи — писанки — на екрані. Мене здивувало, що майстриня багато розповідала, як у Канаді українці зберігають народні традиції, зокрема й писанкарство. На столах стояли приготовлені свічки, писачки, барвники, яйця — і всі чекали, коли ж почнеться сам процес. Після того, як діти і дорослі власноруч спробували провести писачком по яйці, все приладдя зі столів дозволили забрати додому. Наступного дня наші діти пишуть, на третій, на четвертий — далі пишуть, так захопилися, що

нема на те ради. Вони швидко вловили техніку, але не все їм добре вдавалося — криві лінії, яйце не брало фарби і так далі. Наша кухня перетворилася на майстерню, нема було де зварити борщу чи зупи, бо від ранку до вечора діти писали писанки. Пізніше вони попросили мене: «Тату, допоможи, тут щось не так виходить, лінії кривувляками». Я подивився на це і подумав: «Ніколи в житті цим займатися не буду, бо це трудомісткий процес, непередбачуваний результат, великих успіхів не досягну, то й нема сенсу». Але минув якийсь час, і мені стало цікаво: «Спробую зробити одну, може, дві-три писанки» — і почалося...

І так з початку 90-х паралельно з живописом, іконописом ти почав писати писанки?

Була хвиля відродження українських традицій і писанкарства зокрема. Передусім мене дуже захопила техніка. Ти ніколи не знаєш, чого очікувати у кінцевому результаті, й це теж приваблює. Але найбільше цікавить те, що можна постійно експериментувати з технікою, орнаментом, сюжетом. Я мав одного разу зустріч із директором Львівської картинної галереї Борисом Возницьким, показав свої роботи й запитав його думки: чи мої витвори — авторські писанки — мають право на існування. А він мені сказав: «Усе має право на розвиток, а коли воно невіддале — то не буде жити. Ти сам зрозумієш, відчувєш, що ідеш неправильним шляхом, і покинеш роботу».

Потім почалися виставки, на які мене запрошували до Києва і Львова. Мене підтримала, окрилила позитивна реакція на мою творчість з боку столичних художників.

За Союзу писанкарство було заборонене?

У радянські часи цей вид прикладного мистецтва піддали тотальному знищенню. Це самобутнє явище не тільки не досліджували — його ніби не існувало. Писанка — це немовби код ідентифікації українства.

Чи інші народи, зокрема слов'янські, мають писанки?

Окрім українців, ця традиція поширена серед поляків, румунів, словаків і литовців. Писанки, дуже подібні до наших, мають лужицькі серби, які живуть на території Німеччини. В інтернеті нині можна побачити повно робіт із різних країн. Для мене писанка має бути виконана восковою технікою (тобто є писачок і віск). Є ще техніка дряпанки за допомогою цвяха, шила, голки, це — лемківська писанка. Все, що наліплюють на яйця — бісер, пшеницю, горох — я не сприймаю, не називаю це писанкою.

Михайле, які сюжети можна побачити на твоїх роботах?

Від орнаментальних композицій до сакральної тематики — це апостоли Петро і Павло, архистратиг Михаїл, Юрій-зміборець, Богородиця, Богоявлення. Я поставив собі за мету відтворити сцени дванадцяти найбільших свят літургійного року. Я виконав серію писанок на основі сюжетів косівської кераміки, творів Марії Примаченко. Також є мої власні фантазії — птахи, квіти...

Які форми і розміри яєць підходять для роботи?

Я пишу на страусиних, гусячих і курячих. Зі свого багаторічного досвіду можу зорієнтуватись, що саме писати на тому чи іншому яйці. Трапляються

такі, що погано беруть фарбу, і я це також одразу бачу. Страусине найскладніше в роботі, бо воно пористе, але за своїми розмірами — найбільш ефектне і привабливе.

Де ти дістаєш яйця, як вибираєш, які годяться для писанки?

Тепер все можна купити через інтернет. Найгірше (таке траплялося) — коли господина, яка хоче мені продати, наприклад, гусячі яйця, їх поміє або занурить у якийсь хімічний розчин, і цим зруйнує верхній шар, який є дуже важливим, бо він вбирає фарбу.

Чи ти передаєш свій досвід молодому поколінню, чи маєш учнів?

Безперечно! Я не один раз разом із дружиною Лілею давав майстер-класи для дітей і у Золочеві, і у селах Золочівського району, які відвідувало по 30-50 учасників. Часто ініціаторами таких зустрічей були священники. Бувало, що приходили і старші чи навіть літні люди. Тепер дружина Ліля проводить заняття у Римі для українців, їх зрідка відвідують також італійці. Там зробили школу писанкарства, щонеділі відбуваються уроки.

Кого ти би міг назвати з відомих сучасних українських писанкарів?

Як на мене, дуже високого рівня досяг Тарас Городецький, який, на жаль, у молодому віці відійшов у заповіті. Також — Володимир Коваленко з дружиною, із Золочева — Надія Бодак, Галина і Христина Гевко, Оксана Кирилова.

У яких країнах твої роботи найвідоміші?

Писанки мої найбільше продавалися у галереях Львова, Києва, Чернівців. Користувались популярністю, можна сказати, увесь рік. Потім цей період дедалі більше скорочувався — аж до часу Великодніх свят. Я мав багато замовлень із США, Канади — для українських магазинів та галерей. Мої твори є у багатьох приватних колекціях країн Європи, Італії зокрема.

Нещодавно мене здивувала одна річ. Я думав: у нас війна, які можуть бути писанки. А мої роботи так розходяться, що я аж дивувався. Телефонують одні, інші: «Маєш?» — «Маю!». Здавалось би, під час війни людям вже точно не до писанок, не до мистецтва — а виявляється, це не так. Попри турботи про насушені, всі потребують світла. Власниця однієї львівської галереї зробила виставку і каже: «Стільки народу прийшло, що я не могла повірити, такого не було у мирний час. Думала, що галерейна справа вже неактуальна, її заглушили гармати і ракети, а виявилось зовсім навпаки — прийшло багато людей».

Знаю, що від початку повномасштабної війни ти приймив уже не одну родину переселенців.

Через мою хату від 25 лютого пройшло 19 людей — дорослих і дітей. Переважно вони були з Києва та Київської області. З багатьма я подружився, повернувшись до своїх домів, вони часто мені телефонують. Пораз у мене ще живе одна сім'я — четверо людей. Найліпшою моєю подругою стала п'ятирічна Христинка, яка дзвонить кожного ранку, бажаючи мені доброго дня, і шоразу краще розмовляє українською. На українську перейшла і її мама. ■

Володимир ДІДУЛА
Фото автора статті

#ПІДТРИМАЙ УКРАЇНУ #STANDWITHUKRAINE #StopPutinNOW

Chcesz pomóc Ukrainie, a nie wiesz jak?

Ваші знайомі питають, як можна допомогти Україні зараз? Ми зібрали кілька інституцій і організацій, які варто підтримати. Подаємо польською мовою, щоб ви могли показати їх друзям-полякам.

Związek Ukraińców w Polsce (ukraincy.org.pl) zbiera pomoc finansową na rzecz Ukrainy oraz pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy. Nie zbieramy innej pomocy humanitarnej (odzież, żywność, środki medyczne).

Pomóż Ukrainie wpłacając darowiznę na wydzielony rachunek bankowy:

Związek Ukraińców w Polsce Zarząd Główny, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto PLN: **PL 91 1160 2202 0000 0005 1892 0357**

Konto EURO: **PL 03 1160 2202 0000 0005 1909 3922**

Konto USD: **PL 56 1160 2202 0000 0005 1909 4617**

BIC/S.W.I.F.T.: **BIGBPLWXXX**

Bank Millennium S.A., ul. Stanisława Żaryna 2a, 02-593 Warszawa, z dopiskiem Pomoc Ukrainie!

Ścisłe współpracujemy z **Ukraińskim Domem** w Warszawie: ukrainkidom.pl.

Na tej stronie można: ■ zgłosić realną pomoc uchodźcom ■ zgłosić swój udział jako wolontariusz ■ przekazać pieniądze na pomoc Ukrainie lub uchodźcom

Ukraiński Dom: całodobowa gorąca linia +48 727 805 764

Darowizny można dokonać w formie przelewu na podany nr konta: Fundacja „Nasz Wybór” ul. Zamenhofska 1, 00-153 Warszawa

PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509 Swift: **BPKOPLPW**

#RAZEM_POMÓŻMY_UKRAINIE – Szczeciński oddział Związku Ukraińców w Polsce prowadzi zbiórkę i apeluje o wsparcie do wszystkich chętnych osób.

Nr konta: **20 1090 1492 0000 0001 4312 2731** z dopiskiem „dla rannych” lub „dla dzieci”.

Komitet Społeczny „Razem z Ukrainą”, ul. Leśna 1, 11-200 Bartoszyce Nr rachunku **35 2030 0045 1110 0000 0338 2350**

Fundacja UNITERs (United Volunteers) – apteczki, leki, środki pierwszej pomocy, kamizelki kuloodporne – zrzutka.pl/dlaukrainy NIP: 5242913528 KRS: 0000881474 PLN **PL: 55 1090 1841 0000 0001 4887 5552**

Narodowy Bank Ukrainy zdecydował o otwarciu specjalnego konta do zbierania funduszy na wsparcie Sił Zbrojnych. Decyzja ta została podjęta w związku z wprowadzeniem w Ukrainie stanu wojennego i zbrojną agresją Federacji Rosyjskiej.

Szczegóły oficjalnego konta specjalnego **UA843000010000000047330992708:**

Konto jest wielowalutowe.

Konto PLN:

BENEFICIARY: National Bank of Ukraine

BENEFICIARY BIC: **NBUA UA UX**

BENEFICIARY ADDRESS: 9 Instytutaska St, Kyiv, 01601, Ukraine

ACCOUNT NUMBER: **PL91113000070080239435200002**

BENEFICIARY BANK NAME: Bank Gospodarstwa Krajowego

BENEFICIARY BANK BIC: **GOSKPLPW**

BENEFICIARY BANK ADDRESS: Al. Jerozolimskie 7, 00-955 Warszawa, Polska (temporary address: Chmielna 73, 00-801 Warszawa, Polska)

PURPOSE OF PAYMENT: for ac 47330992708

Come back alive. Organizacja w Ukrainie, która współpracuje bezpośrednio z dowództwem i personelem jednostek wojskowych, kupuje kamery termowizyjne na podczerwień, gogle noktowizyjne, opatrunki hemostatyczne itp.

IBAN Code (Euro) **UA093052990000026004025029786**

IBAN Code (US Dollars) **UA173052990000026009035028620**

JSC CB „PRIVATBANK”, 1D HRUSHEVSKOHO STR., KYIV, 01001, UKRAINE

Bank SWIFT-Code **PBANUA2X**

Загальнопольський конкурс малюнків

Запрошуємо дошкільнят та учнів початкової школи до участі в конкурсі малюнків, присвяченому українським письменникам Лесі Українці та Тарасові Шевченку під назвою:

«ЛЕСЯ УКРАЇНКА І ТАРАС ШЕВЧЕНКО – ПРЯТЕЛІ ДІТЕЙ У ПОЛЬЩІ»

Професійне журі оцінюватиме праці у таких вікових категоріях:

► дошкільнята ► школярі початкової школи I-III класів ► школярі початкової школи IV-VI класів ► школярі початкової школи VII-VIII класів

Малюнки можна виконати в довільній художній техніці у форматі А-3. Братимуться до уваги тільки індивідуальні роботи, виконані самостійно учасниками конкурсу.

Малюнки передаємо у паперовій формі, на звороті треба вказати таку інформацію:

● ім'я і прізвище ● клас і школу ● адресу і номер телефону вчителів або батьків, які підготували дітей до конкурсу.

Серед поданих художніх творів журі визначить переможців конкурсу. Результати будуть оголошені на кільком сайті www.lesiabart.pl, а також у тижневику «Наше слово».

Найкращі роботи будуть нагороджені та опубліковані на сайті школи та в українській пресі.

Конкурсні роботи просимо надсилати **до 15 липня 2022 р.** у паперовій формі на адресу:

Szkoła Podstawowa nr 8 im. Łesi Ukrainki z Ukraińskim Językiem Nauczania w Bartoszycach,

ul. Leśna 1, 11-200 Bartoszyce

Додаткова інформація – за тел. 609 423 260; 605 303 206 та на сайті www.lesiabart.pl

Участь у конкурсі є одночасно згодою на обробку персональних даних учасників та публікацію малюнків переможців у пресі та вебсайті школи.

Від імені організаторів: Початкової школи № 8 ім Лесі Українки з українською мовою навчання в Бартошицях, товариства «Калина» та ОУП,

координаторки конкурсу: Любомира Тхір, Данута Глушко

Управа Кошалінського відділу
Об'єднання українців у Польщі
Дирекція загальноосвітнього ліцею у Білому Борі
ім. Т. Шевченка
Управа фонду ДЕКА, яка веде
Початкову школу ім. Т. Шевченка в Білому Борі,

**запрошують на III УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР,
який проходитиме
з 25 червня по 3 липня 2022 року (9 днів)
в Білому Борі.**

Організатори забезпечують:

- ночівлю та харчування (сніданки, обіди, вечері)
- опіку інструкторів
- гарні умови
- екскурсії: поїздки до озера і моря
- спортивні змагання
- вивчення українських пісень та інші розваги.

Приймаємо дітей від III до VIII класу початкової школи.
Кількість місць обмежена.

Контакт і запис – домівка ОУП в Кошаліні:

тел. 94 342 64 70 або 503 005 378,

електронна адреса: zur_koszalin@wp.pl

biuro@admedia-consulting.pl

Запрошуємо!

Роман Білас, голова відділу ОУП в Кошаліні

**Польська компанія терміново шукає працівників
до утеплення фасадів будинків у Німеччині (місто
Гамбург та його околиці).
Контактні номери: +48 602 342 961
+48 577 220 689**

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: **redaktor naczelny** – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny** – Olga Rusina, **redaktor techniczny** – Olga Michaluk, **prenumerata, reklama** – Łesia Korostawycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielski Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: <http://ukraincy.org.pl>

Fotoskład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. **Nakład** 2300 egz.

Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: **BIGBPLWXXX**

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: **BIGBPLWXXX**

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Statki wyrażają punkt widzenia autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalną pozycją Ministra wewnętrznych spraw i administracji.